

Rapport från 14 och 16 oktober, För en bättre kompetensförsörjning

För en bättre kompetensförsörjning

Här kommer uppföljaren på fjolårets Lärkrafts-konferens

Samtalsledare Martin Sande

Annelie Ringbro, styrgrupp Lärkraft

Joakim Sjöstedt, styrgrupp Lärkraft

Talare Christine Feuk, Sveriges Kommuner och Regioner. Sverigestudien 2024

I en tid av ökande krav på kompetensförsörjning gör vi kraftfulla insatser.
Nyckeln är **framgångsrik samverkan** med tydlig struktur och kultur
- **kom och bidra till konkret arbete framåt.**

Datum och tid

Save the date!

Hälsningar projekt Lärkraft tillsammans med Västernorrlands kompetensråd

14 2024
Oktober 09:00
15:00

www.valideringvn.se
www.rvn.se/larkraft

MED FINANSIERING FRÅN

Innehåll

För en bättre kompetensförsörjning – resultat från dialoger 14 oktober 2024... 3	
Sammanfattning.....	3
Nuläge.....	3
Innovativa lösningar	4
Validering	5
Nya sätt att tänka kring kompetensförsörjning.....	6
Samarbete och samverkan	7
Behovet av ökat samarbete	7
Detta bör vi göra	9
Är vi beredda	10
Samarbete	10
Aktörer som behöver arbeta tillsammans	11
Ledarskap.....	12
Från ord till handling	12
Utdrag ur Vocean, sammanhangstext	14
Förväntningar på dagen	14
Nuläge kompetensförsörjning i Västernorrland	15
Har du några exempel på innovativa lösningar inom kompetensförsörjning som ni har implementerat eller planerar att implementera?	15
Vad behövs för att validering ska bli en naturlig del av länets gemensamma arbete med kompetensförsörjning?	16
Vilka nya sätt att tänka kring kompetensförsörjning skulle du vilja utforska?	17
Vad präglar ert samarbete idag med andra? Hur samarbetar ni idag med andra aktörer (företag, utbildningsinstitutioner, myndigheter, region/kommun) för att säkerställa utbud och efterfrågan på olika kompetenser?	18
Vilka behov av ökat samarbete kring kompetensförsörjning ser du?.....	18
Hur gör vi då? Vilka förutsättningar och beslut ska till för den kompetensförsörjning som länets utveckling behöver?.....	19
Tankesmedja: - resultat från dialoger 16 oktober 2024	20
När det gäller att ta ett gemensamt ledarskap för att hantera kompetensförsörjningsutmaningen för Västernorrland - ÄR vi i min organisation på RIKTIGT beredda att utveckla en tillsammansväg?	20
Vad behövs för att komma framåt tillsammans?	20
Vilka aktörer behöver arbeta tillsammans?	21
Leda processen	22
Från ord till handling	22
Transkriberat från mötena, med hjälp av AI.....	23

För en bättre kompetensförsörjning – resultat från dialoger 14 oktober 2024

14 oktober träffades ett sextiotal aktörer med olika positioner inom kompetensförsörjning i Västernorrland. Såväl utbildning, arbetsmarknad som näringsliv och tillväxt fanns representerat. Detta är en AI-summering av de viktigaste som sades den dagen. Svaren är hämtade ur verktyget vocean.se.

Sammanfattning

Det finns en stark önskan att förbättra och effektivisera existerande samarbeten och utveckla en mer framåtlutad kultur inom kompetensförsörjning snarare än att skapa nya strukturer. Deltagarna betonar vikten av att involvera fler aktörer, som företag, för att öka lärandet för både unga och äldre. Detta kan bidra till kompetensöverföring och en bredare rekryteringsbas.

Många bidrag söker starkare band mellan utbildningsinstitutioner och arbetslivet. Förslag inkluderar att erbjuda fler praktikplatser och lärlingsmöjligheter, samt att företag ska få större möjligheter att vara med i dialogen.

Vidare efterfrågas en central aktör för att samordna insatser på regional nivå och skapa plattformar för nätverkande mellan olika samhällsaktörer. För att säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning framhävs behovet av samarbete mellan sektorer, justering av utbildningar efter arbetsmarknadens behov och att förbättra regionens attraktivitet.

Sammanfattningsvis lyfts främst redan kända frågeställningar och behov. Det handlar om att skapa hållbara strategier, ökad inkludering och att våga tänka nytt för att möta framtida utmaningar inom kompetensförsörjningen – men inte mycket innovativt nytt har framkommit.

Nuläge

Matchning mellan arbetsgivare och arbetssökande

Ett frekvent omdiskuterat problem är svårigheten att matcha de kompetenser som arbetsmarknaden efterfrågar med de kvalifikationer som jobbsökande har. Det finns ofta

ett gap mellan utbud och efterfrågan, vilket leder till arbetslöshet samtidigt som arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens.

Samverkan och kommunikation

Många bidrag nämner behovet av bättre samverkan och samsyn mellan olika aktörer inom kompetensförsörjning. Det finns en avsaknad av struktur och tydlighet i hur man gemensamt arbetar med frågorna, och ett önskemål om att etablera plattformar för samarbete över sektors- och organisationsgränser.

Utbildningens anpassning till arbetsmarknadens behov

Flera inlägg belyser problemet med att utbildningssystemet inte alltid matchar de verkliga behoven på arbetsmarknaden. Det finns ett behov av att utveckla utbildningsutbudet så att det bättre förbereder individer för de typer av jobb och kompetenser som efterfrågas i framtiden.

Demografiska utmaningar och inkludering

Det finns en oro över befolkningsminskningar i vissa regioner och utmaningar med att inkludera grupper som står långt från arbetsmarknaden, såsom utrikesfödda kvinnor och långtidsarbetslösa. Det betonas att arbetsmarknaden behöver bli mer inkluderande för att bättre ta tillvara all tillgänglig arbetskraft.

Arbetsmiljö och villkor

Bidragen tar också upp arbetsmiljöproblem såsom ohållbar arbetsbelastning och osäkra arbetsförhållanden, vilka påverkar både befintliga anställda och rekryteringen av nya medarbetare negativt. Det finns en uppmaning till förbättring av arbetsvillkoren för att attrahera och behålla kompetens.

Innovativa lösningar

De gemensamma teman visar på en medvetenhet om behovet av samarbete och delning, vikten av utbildning och språk, samt nyttjandet av teknik för att stärka kompetensförsörjningen i regionen.

Samverkan och Nätverk

Många bidrag betonar vikten av samarbete mellan olika aktörer, inklusive näringsliv, utbildningsanordnare och offentliga organisationer. Genom strukturerad samverkan och nätverk kan man bättre möta kompetensbehov, dela resurser och minska arbetsbördan för enskilda aktörer. Ett exempel på detta är regionala bransch-nätverk och samverkansavtal.

Delning av Resurser och Kompetens

Flera idéer handlar om att skapa plattformar eller system för att dela kompetens och resurser, såsom en gemensam bank för CVn eller plantskolor för företag. Detta skulle kunna leda till en mer effektiv matchning av kompetens med behov.

Språk och Utbildning

Det finns ett fokus på att erbjuda språkstöd och olika utbildningsinsatser för att underlätta kompetensutveckling och anpassning till den svenska arbetsmarknaden. Detta inkluderar språkstödande insatser, intern språk- och yrkesutbildning, samt flexibla studieformer.

Innovativa Lösningar och Teknik

Bidragen inkluderar tankar kring att använda innovativa lösningar och teknik, som AI, för att få en bättre överblick över kompetensbehov och för att skapa mer effektiva processer inom kompetensförsörjning.

Attraktivitet och Inflyttning

Flera bidrag handlar om att öka regionens attraktivitet för potentiella inflyttare genom att tydligare beskriva karriärmöjligheter och genom Employer Branding. Detta kan göra det enklare att locka nya talanger och stärka regionens kompetensbas.

Validering

Kunskap och medvetenhet

Många bidrag betonar vikten av att öka kunskapen om vad validering innebär och hur den kan användas, både hos arbetsgivare och allmänheten. Detta tema framhäver behovet av att utbilda intressenter för att de ska kunna tolka och tillämpa validerad kompetens i sina verksamheter och rekryteringar.

Tydlighet och Enkelhet

Ett återkommande tema är behovet av tydliga och enkla förklaringar och processer för validering. Bidragen påpekar att förenkling av begreppet och dess användning kan öka förståelsen och acceptansen hos såväl företag som individer.

Gemensam Struktur och Samarbete

Det finns en önskan om att skapa gemensamma riktlinjer och en enhetlig struktur för validering över olika branscher och kommuner. Bidragen betonar vikten av samarbete mellan branschorganisationer, arbetsgivare och utbildningsinstitutioner för att uppnå detta.

Prioritering och Synliggörande

Flera bidrag förespråkar att validering bör ges högre prioritet och synliggöras mer i det offentliga samtalet. Genom att lyfta fram valideringens fördelar och möjligheter kan den integreras bättre i strategier för kompetensförsörjning och personalutveckling.

Nationellt Stöd och Styrning

Det finns också ett behov av nationell styrning för att säkerställa att valideringssatsningar blir konsekventa och rättvisa över hela landet. Ett nationellt

ramverk kan hjälpa till att standardisera och effektivisera valideringsprocesser och insatser.

Nya sätt att tänka kring kompetensförsörjning

Sammanfattningsvis visar bidragen ett starkt engagemang för att förbättra integrationen mellan utbildning och arbetsmarknad, främja innovation och anpassning till nya metoder, samt ett fokus på att engagera fler samhällsaktörer i lösningar på gemensamma utmaningar.

Företagssamarbeten och praktikplatser

Många bidrag betonar vikten av att skapa starkare band mellan utbildningsinstitutioner och arbetslivet. Förslag inkluderar att erbjuda fler praktikplatser och lärlingsmöjligheter, samt att företag ska få större möjligheter att delta i skapandet av utbildningsinsatser. Detta kan bidra till att praktikanter och studenter får värdefulla erfarenheter, och företag kan hitta framtida talanger.

Anpassning av utbildningskrav och validering av kompetens

Ett återkommande tema är behovet av att sänka utbildningskraven och fokusera mer på individens potential och engagemang. Flera bidrag nämner vikten av att se bortom formella meriter och istället arbeta med att validera och erkänna befintliga kunskaper och erfarenheter.

Innovativa metoder och agila arbetsätt

Deltagarna lyfter också fram vikten av att uppmuntra användandet av agila metoder i arbetslivet. Experimentellt och mod att pröva nya idéer och arbetsätt ses som centralt för att driva innovation och förbättra resultaten.

Samhällsengagemang och ungdomars involvering

Ett starkt fokus ligger på att engagera unga tidigt i arbetslivet genom att låta dem möta arbetsmarknaden i ett tidigt skede, särskilt genom att exponera dem för små och medelstora företag. Det finns också en strävan efter att stärka det civila engagemanget bland unga för att driva sociala förändringar och bidra till lösningar på samhällsutmaningar.

Samverkan mellan olika samhällsaktörer

Förslagen inkluderar även skapandet av fysiska och digitala arenor där olika aktörer, såsom offentlig sektor, näringsliv och ideella organisationer, kan samarbeta för att ta itu med samhällsutmaningar. En ökad samordning och gemensam planering ses som nödvändig för att utnyttja resurser effektivt och driva innovation.

Samarbete och samverkan

Bidragen visar en gemensam strävan efter att stärka de strukturer och dialoger som möjliggör effektiv samverkan och nätverksbyggande för att hantera kompetensfrågor och möta framtida utmaningar.

Nätverk och kontakter

En majoritet av bidragen betonade vikten av att bygga och underhålla nätverk samt skapa kontakter med olika aktörer såsom näringslivet, utbildningsinstitutioner och myndigheter. Att röra sig i dessa nätverk anses behjälpa kommunikation och informationsutbyte vilket är avgörande för framgångsrik samverkan.

Strukturerat samarbete

Flera bidrag antydde behovet av att förbättra strukturen i samarbetet mellan olika partner. Även om viljan att samarbeta är stor, finns en önskan att göra det på ett mer strukturerat och fokuserat sätt för att uppnå konkreta resultat.

Dialog och kommunikation

Ett återkommande tema var dialogen och kommunikationens roll i effektiv samverkan. Många betonade vikten av en ändamålsenlig dialog för att förstå och samordna behoven och resurserna mellan olika parter.

Samverkansavtal och överenskommelser

Flera aktörer framhävde att formella samverkansavtal och överenskommelser med olika organisationer och myndigheter är centrala för att fastställa gemensamma mål och förväntningar samt säkerställa kontinuerlig samverkan.

Utbildning och livslångt lärande

Många bidrag belyste betydelsen av kopplingen till utbildningsinstitutioner och betoning på livslångt lärande. Samarbete med skolor och universitet nämndes som viktigt för att förbereda för framtida arbetskraftsbehov och bidra till kontinuumet av lärande.

Behovet av ökat samarbete

Det finns en önskan om att utveckla och fördjupa existerande samarbeten och skapa mer integrerade och effektiva strukturer för samverkan.

Effektivisering av samarbete

Många bidrag belyser behovet av att göra existerande samarbeten mer effektiva snarare än att skapa nya. Det finns en önskan att utveckla befintliga forum och göra dem mer handlingskraftiga och lärande.

Praktikplatser och lärande i arbetet

Flera bidrag nämner vikten av att företag är öppna för att ta emot praktikanter, både unga och äldre. Detta betraktas som ett sätt att integrera lärande i arbetsplatsen och stärka samarbetet mellan utbildningsinstitutioner och arbetsmarknaden.

Samverkan och nätverksbyggande

Det påtalas att det är viktigt att gå från att enbart nätverka till att faktiskt verka tillsammans. Här betonas också behovet av fysiska och digitala plattformar där olika sektorer kan mötas och inspireras av varandra.

Central koordination och vägledning

Det finns ett behov av en sammanhållande aktör på regional nivå som kan driva helheten och skapa en gemensam riktning för olika samverkansinsatser.

Framgångsrika forum och utbyte av erfarenheter

Det framkommer frågor om vilka forum som fungerar bäst och om det finns ett "Best Practice" tillvägagångssätt för samverkan. Även utbyte mellan arbetsgivare för att hitta nya sätt att rekrytera och värdera kompetens diskuteras.

Detta bör vi göra

Genomgående är det en tydlig önskan om att skapa en långsiktig och hållbar strategi för kompetensförsörjningen som kan bidra till regionens utveckling och välbefinnande.

Samverkan och samarbete

Ett återkommande tema är behovet av ökad samverkan mellan olika aktörer som kommuner, näringslivet, utbildningsinstitutioner, och staten. Det betonas vikten av att skapa gemensamma visioner och mål för att stödja kompetensförsörjningen och attrahera invånare till regionen.

Attraktivitet och inflyttning

Många av förslagen fokuserar på att göra regionen mer attraktiv genom att förbättra infrastrukturen, skapa fler bostäder och skolor, samt främja kulturella och sociala evenemang. Det diskuteras också idéer som flyttbidrag och gemensam marknadsföring för att locka nya invånare.

Utbildning och validering

Ett annat tema är vikten av att anpassa utbildningssystemet så det matchar arbetsmarknadens behov. Att underlätta för arbetsgivare att ta emot praktikanter och att arbeta med validering av befintlig personal lyfts fram som viktiga insatser.

Beslutsfattande och handlingsplaner

Många bidrag handlar om behovet av tydligt ansvarstagande och beslutsfattande. Det föreslås att ta fram handlingsplaner med mätbara mål samt att våga ta modiga beslut som kan leda till verklig förändring.

Representation och inkludering

Det framhålls att bredden av perspektiv ska tas till vara och att olika grupper i samhället ska vara representerade i beslutsprocesser. Betydelsen av att lyssna till invånarnas behov och att arbeta med en bottom-up-strategi framhävs.

Innovation och nytänkande

Flera bidrag uppmanar till att tänka nytt och bryta gamla strukturer för att kunna möta framtida utmaningar. Det handlar om att främja ett nytänkande som kan driva utveckling framåt på olika plan.

Är vi beredda

Samverkan och ledarskap

Flera bidrag betonar vikten av samarbete och ett gemensamt ledarskap för att hantera kompetensförsörjningsutmaningarna i Västernorrland. Det finns ett behov av att olika aktörer, inklusive privata och offentliga sektorer, arbetar tillsammans över sektorsgränser för att uppnå framsteg.

Regionalt ansvar och samordning

Många deltagare pekar på vikten av att Region Västernorrland (RVN) tar en ledande och samordnande roll i arbetet. Regionen uppmanas att jämka samman olika aktörer och bidra till en gemensam målbild, särskilt när det gäller utbildning och arbetskraftsförsörjning.

Redo för förändring och handling

Det finns ett starkt budskap om att många är redo och ivriga att börja agera. Att övergå från diskussioner till konkreta handlingar lyfts fram som nödvändigt för att åstadkomma faktisk förändring. Det handlar om att visa handlingskraft och att skapa momentum för att ta itu med utmaningarna.

Utbildning och kunskap

Behovet av utbildningsinsatser inom bristyrken som är gemensamma för länet framhålls också. Att investera i utbildning anses vara en avgörande faktor för att säkerställa en tillräcklig och kvalificerad arbetskraft i framtiden.

Ökad inkludering och representation

Några bidrag berör vikten av att inkludera fler i processen, vilket kan innebära att till exempel arbetskraftsinvandring ses som en potentiell lösning för att möta arbetsmarknadens behov.

Samarbete

Dessa teman speglar en önskan om att arbeta målmedvetet tillsammans med andra och att skapa en kultur av innovation och hållbarhet.

Samarbete och gemenskap

Ett återkommande tema är vikten av samarbete och att arbeta tillsammans för att nå gemensamma mål. Bidragen betonar behovet av gemensamma ansträngningar, att skapa enighet och att alla involverade parter bidrar till helheten. Ett framgångsrikt samarbete innebär att ta vara på styrkan hos olika aktörer och att arbeta mot en gemensam vision.

Tydligt ledarskap och ansvarstagande

Många bidrag lyfter fram behovet av tydligt ledarskap där roller och ansvar är klart definierade. Effektivt ledarskap innebär inte bara att leda, utan också att fördela ansvar och se till att alla parter har en gemensam agenda. Ledarskap handlar om att våga ta initiativ och visa vägen framåt samtidigt som man skapar engagemang och delaktighet.

Helhetsperspektiv och strategiskt tänkande

Ett helhetsperspektiv där man beaktar olika aspekter av ett projekt eller en process är viktigt. Det handlar om att inte fastna i detaljer utan se den större bilden och skapa integration mellan olika områden. Strategiskt tänkande är avgörande för att bygga hållbara strukturer och undvika duplicering av resurser och arbete.

Innovationsförmåga och mod att tänka nytt

Att våga tänka nytt och utforska nya vägar är ett genomgående tema. Bidragen påpekar vikten av att vara öppen för nya idéer och att inte fastna i gamla mönster. Att visa mod i att implementera förändringar och att våga testa nya tillvägagångssätt kan leda till framsteg och förbättringar på lång sikt.

Strategisk resursanvändning

Flera bidrag betonar vikten av att använda befintliga resurser effektivt. Det handlar om att bygga rätt strukturer och vara selektiv i vad som finansieras. En strategisk användning av resurser innebär att säkerställa att insatserna är kostnadseffektiva och leder till de önskade effekterna utan onödig duplicering eller spill.

Aktörer som behöver arbeta tillsammans

Samverkan och samarbete

Ett återkommande tema är vikten av samverkan mellan olika aktörer. Många bidrag betonar att effektiv kompetensförsörjning och utveckling kräver att offentliga och privata aktörer arbetar tillsammans. Det finns en stark önskan om att bryta ner barriärer och se till att alla parter bidrar mot ett gemensamt mål.

Brist på representation

Många bidrag lyfter fram avsaknaden av vissa nyckelgrupper och beslutsfattare i dessa diskussioner. Det nämns att representanter från till exempel friskolor, arbetsgivarorganisationer och specifika målgrupper såsom ungdomar ofta saknas, vilket kan hindra att alla perspektiv och behov blir tillgodosedda.

Behovet av en gemensam plattform eller strategi

Flera bidrag talar om behovet av en gemensam plattform eller strategi för regionen, vilket skulle hjälpa till att skapa en tydlig och sammanhängande bild av vad som behöver göras. En sådan plattform kan också underlätta kommunikationen och samarbetet mellan olika aktörer.

Utbildning och arbetsmarknadens roll

Betydelsen av att anpassa utbildningsutbudet efter arbetsmarknadens behov diskuteras ofta. Samarbete mellan gymnasieskolor, vuxenutbildningar och arbetsmarknaden lyfts som avgörande för att säkerställa att rätt kompetens utvecklas och finns tillgänglig.

Politisk förankring och uppdrag

Behovet av en tydlig politisk förankring och klara mandat för förändringsarbete är ett annat framträdande tema. Det anses viktigt att politiken ger stöd och resurser för att driva nödvändiga projekt och insatser framåt.

Vikten av bred representation och mandat

Även om samverkan är centralt, betonas också att deltagarna i denna process behöver ha de rätta mandat och bredden i representationen för att kunna ta beslut och driva arbetet effektivt framåt.

Ledarskap

Regionens ledarskap

En överväldigande majoritet av bidragen betonade att regionen bör ta en ledande roll i processen för att mobilisera och skapa en gemensam vision. Det framhålls att regionen har ett regionalt utvecklingsansvar och att det är deras plikt att driva processen framåt med tydlighet och beslutsamhet.

Politisk styrning och samarbete

Många bidrag pekar på vikten av att den politiska nivån klargör sin vision och ansvar i denne process. Det finns en enighet om att politisk styrning och tydliga visioner är avgörande för att driva ett gemensamt arbete framåt. Samtidigt lyfter deltagarna behovet av att olika parter inklusive näringslivet och tjänstemannaorganisationer är involverade och samarbetar.

Inkluderande av olika aktörer

Ett annat centralt tema handlar om vikten av att involvera olika aktörer i processen. Det handlar inte bara om att regionen leder arbetet men också att alla, från medborgare till företag, ska vara delaktiga. Tankarna kretsar kring att skapa ansvar och enighet över olika sektorer för att verkligen kunna implementera en gemensam samhällsvision.

Från ord till handling

Dessa teman visar en stark ambition att arbeta tillsammans på ett inkluderande och transparent sätt för att uppnå gemensamma mål på både lokal och regional nivå.

Samarbete och gemenskap

Många av bidragen understryker vikten av att arbeta tillsammans och uppmuntrar till gemensamma initiativ där flera parter är inkluderade. Det betonas att alla aktörer bör vara delaktiga i processen för att nå effektiva och hållbara lösningar, vilket skapar en känsla av gemenskap och kollektivt ansvar.

Regional samordning och insatser

Ett annat centralt tema är betydelsen av att tänka och agera på en regional nivå. Bidragen lyfter fram behovet av regional samordning och att lokala initiativ bör uppgraderas till en regional kontext för att maximera effekten av enskilda insatser och sprida goda exempel över större området.

Inkludering och jämlik dialog

Vikten av att inkludera olika grupper i arbetet och skapa jämlik dialog är ett genomgående tema. Bidragen betonar att alla aktörer, inklusive ungdomar och politiker, ska ges möjlighet att delta på lika villkor. Jämlikhet i dialogen uppfattas som kritiskt för att bygga ett hållbart samhälle.

Transparens och synliggörande

Flera bidrag talar om behovet av att synliggöra och sprida information om de insatser som görs. Det finns en uppmaning att visa de positiva exempel och förändringar som uppnås för att inspirera andra och stärka motivationen för de pågående samarbetena.

Utdrag ur Vocean, sammanhangstext

Förväntningar på dagen

Nätverkande, samarbete och handlingskraft är vad de flesta eftersökte med eventet ”För en bättre kompetensförsörjning.

Kompetensförsörjning

Flera bidrag betonar vikten av att stärka och utveckla kompetensen i regionen genom samarbete mellan olika aktörer, såsom näringsliv, utbildningssektorn och offentliga organisationer. Bidragen föreslår konkreta initiativ för att säkerställa tillgången på rätt kompetens och anpassning till framtidens arbetsmarknad, samt att dra lärdom av andras framgångar.

Samverkan

Många bidrag lyfter fram vikten av gemensamt arbete och partnerskap för att nå gemensamma mål. Det handlar om att synkronisera insatser och resurser mellan olika organisationer och aktörer, samt att bygga starka nätverk för att möta regionala utmaningar tillsammans.

Nätverkande

Bidragen betonar betydelsen av att skapa kontakter och utbyta erfarenheter, både inom regionen och med externa parter. Detta kan underlätta kunskapsutbyte och hjälpa till att utveckla och implementera nya strategier och lösningar för kompetensförsörjning.

Kommunikation och information

Bidrag föreslår att det behövs tydlig och strukturerad kommunikation kring de insatser och möjligheter som finns, samt om de roller och ansvarsområden olika aktörer har. Effektiv kommunikation kan öka förståelsen och engagemanget bland olika intressenter vilket i sin tur kan driva framgångsrika initiativ.

Hållbar utveckling

Många ser en koppling mellan att attrahera och behålla kompetens och att arbeta mot en hållbar utveckling i regionen. Initiativ som förespråkar miljövänliga och långsiktiga lösningar som gynnar både nuvarande och kommande generationer lyfts fram som viktiga för regionens framtid.

Nuläge kompetensförsörjning i Västernorrland

Inom denna aktivitet har deltagarna listat ett flertal utmaningar kring kompetensförsörjning som kräver uppmärksamhet och lösningar. En av de främsta utmaningarna som framhävs är det gap som finns mellan arbetsgivares krav på kompetens och det faktiska utbudet av arbetskraft med rätt kvalifikationer på marknaden. Det framgår att både offentliga och privata sektorer har höga förväntningar men att ofta en gemensam förståelse och samsyn saknas vilket leder till en ineffektiv samverkan kring utmaningarna.

En återkommande utmaning i bidragen är behovet av bättre matchning mellan utbildningar och arbetsmarknadens krav. Bidragsgivarna pekar på skillnader mellan vad arbetsgivarna efterfrågar och de utbildningar som erbjuds, samt problematiken med att blivande studenter inte alltid väljer utbildningar som matchar arbetsmarknadens behov. Ett djupt fokus på geografiska faktorer och sociala barriärer, såsom invandringsfientliga attityder och osynliggörande av utrikesföddas talanger, accentuerar de strukturella problemen som påverkar kompetensförsörjningen.

Flera bidrag betonar behovet av att förbättra samverkan mellan olika aktörer och initiativ. Det finns en stor efterfrågan på tydligare roller och ansvarsfördelningar, samt en önskan om att bryta ner silor och främja ett mer holistiskt synsätt för att hantera kompetensrelaterade frågor. Den tydliga avsaknaden av långsiktiga lösningar där hållbarhet i arbetsmiljön och strategier för framtida kompetensbehov tas i beaktning speglas inom flera av bidragen.

Arbetsmiljön och arbetsbelastningen i många yrken lyfts också fram som viktiga frågor. Många yrken upplevs som stressiga med högt arbetstempo, och det framgår att det finns ett behov av att balansera anställdas arbetsbörda med de färdigheter som krävs för att utföra arbetet effektivt. Deltagarnas insikt om vikten av att involvera ungdomar, och särskilt flickor, i yrkesutbildningar framhäver en strävan efter att bygga en framtida arbetskraft som är både diversifierad och kompetent.

Sammanfattningsvis belyser bidragen komplexiteten i dagens samtida utmaningar kring kompetensförsörjning och behovet av att implementera mer integrerade och långsiktiga lösningar. Betoning på samverkan, förbättrade utbildningsinitiativ, och en förstärkt förståelse för arbetsmarknadens behov genom olika samhällsaktörer är av största vikt för att skapa en fungerande och hållbar kompetensförsörjningsmodell.

Har du några exempel på innovativa lösningar inom kompetensförsörjning som ni har implementerat eller planerar att implementera?

En central del av dessa bidrag handlar om att skapa mer samordnade och integrerade plattformar som underlättar samspelet mellan olika intressenter, såsom näringsliv, utbildningssektorn och offentlig sektor. Till exempel, möjligheten att ha en gemensam bank för CV:n och regionala branschnätverk pekar på ett behov av att sammanföra resurser för att optimera matchningen mellan kompetens och arbetsgivarens behov.

Flera bidrag lyfter fram vikten av regional samverkan och internt samarbete, vilket kan bidra till en effektiv resursanvändning och skapa en mera gynnsam miljö för kompetensutveckling. Ett exempel på detta är förslagen om strukturerad samverkan och

dialog med näringslivet för att gemensamt kunna identifiera och prioritera nödvändiga insatser. Dessutom betonas vikten av ett aktivt medarbetarskap och arbetet med arbetslivsförvaltningen för att stärka relationer och samverkan.

En annan återkommande tematik i bidragen är användningen och integreringen av teknik och digitala verktyg för att förbättra kompetensförsörjningsprocesserna. Förslag som utnyttjande av AI för att få en överblick över kompetensbehov samt språkstödande insatser visar på en medvetenhet om teknologins roll i framtidens kompetensförsörjning. Samtidigt poängteras den sociala aspekten, såsom att skapa goda relationer med arbetsgivare och arbetande medarbetarskap, som viktiga faktorer i denna utveckling.

Sammantaget belyser bidragen en bred och mångfacetterad syn på hur kompetensförsörjning kan utvecklas genom ökad samverkan, tekniska lösningar och ett fokus på relationer och dialog. Det framkommer även att det finns ett stort intresse för att pröva nya koncept och inriktningar, till exempel att göra avtal omkring regional samverkan och att se på hur innovationer kan integreras i befintliga verksamheter för att svara mot både nuvarande och framtida behov.

Vad behövs för att validering ska bli en naturlig del av länets gemensamma arbete med kompetensförsörjning?

Bidragen handlar om att förbättra och främja validering som en central del av regionens arbete med kompetensförsörjning. Många av bidragen betonar behovet av ökad kunskap och förståelse kring vad validering innebär och hur det kan integreras i arbetsgivares verksamheter. Det finns en uppenbar efterfrågan på att utbilda arbetsgivare om hur de ska tolka och använda validering i rekryteringsprocesser, vilket tyder på ett behov av bättre informationslösningar och vägledning.

Ett återkommande tema är vikten av tydlighet och enkelhet. Många förslag handlar om att förtydliga vad validering är och hur det kan tillämpas. Detta inkluderar att utforma gemensamma riktlinjer och strukturer samt att säkerställa att processen är enkel för alla inblandade parter, inklusive arbetsgivare, utbildare och individer. Tydliga processbeskrivningar och likvärdighet över olika kommuner föreslås som metoder för att uppnå detta.

Flera inlägg lyfter fram behovet av samarbete och gemensamma insatser inom branscher. Det önskas att fler branscher utvecklar sina egna valideringsverktyg och att det sker en bättre nationell styrning för att stärka valideringens roll. Gemensamma strukturer och kontinuerlig utbildning poängteras som viktiga komponenter för att integrera validering mer naturligt i kompetensförsörjningen.

Det finns också en uppmaning till att synliggöra fördelarna med validering mer, både för allmänheten och för beslutsfattare. Bidragsgivarna önskar en förändring i hur validering uppfattas, vilket tyder på att det finns behov av mer positiv marknadsföring och kampanjer som lyfter fram de konkreta fördelarna som validering kan ge både företag och individer.

Sammanfattningsvis återspeglar bidragen en stark önskan om förändring och förbättring kring valideringsprocesser. Det finns en konsensus kring behovet av ökad kunskap, tydlighet, samarbete och en mer positiv syn på validering för att det ska bli en naturlig och effektiv del av regionens kompetensarbete.

Vilka nya sätt att tänka kring kompetensförsörjning skulle du vilja utforska?

Deltagarnas bidrag belyser en rad olika perspektiv och lösningar för att möta de utmaningar som dagens arbetsmarknad och utbildningssystem står inför.

En återkommande tema i bidragen är vikten av att skapa starkare kopplingar mellan utbildningssystemet och arbetsgivare. Flera förslag handlar om att intensifiera kontakten mellan elever och företag genom bland annat praktikplatser och mentorsprogram. Dessa initiativ förväntas inte bara ge ungdomar tidig insyn i yrkeslivet, utan också hjälpa företag att identifiera och utveckla talanger i ett tidigt skede.

Ett annat centralt tema i deltagarnas bidrag är behovet av flexibilitet och nytänkande inom rekrytering. Det föreslås att arbetsgivare bör fokusera mer på individers potential och engagemang snarare än deras formella kvalifikationer. Att sänka kraven på formell utbildning och istället värdera bredare kompetenser och intressen kan attrahera en mer mångsidig arbetskraft och stimulera innovationskraften inom organisationer.

Flera inlägg lyfter fram behovet av att utbildning och rådgivning ska vara mer tillgängligt och inkluderande. Det efterfrågas en bredare och mer individanpassad vägledning samt strukturer som uppmuntrar ett starkare civilt engagemang bland ungdomar. Genom att integrera samhällets olika aktörer, inklusive små och medelstora företag, kan det skapas hållbara lösningar som gynnar både individer och samhälle.

En annan viktig aspekt som diskuteras är digitaliseringen och dess påverkan på samhället, med tankar om hur AI kan komma att revolutionera arbetsmarknaden. Deltagarna reflekterar över behovet av strukturer för kontinuerligt lärande och samverkan för att möta de framtida utmaningarna kring kompetensutveckling och sysselsättning. Det är tydligt att det finns en stark vilja att inte bara förnya rådande system utan att tänka holistiskt kring samhällets behov av kompetens och innovation för att bygga en trygg och hållbar framtid.

Vad präglar ert samarbete idag med andra? Hur samarbetar ni idag med andra aktörer (företag, utbildningsinstitutioner, myndigheter, region/kommun) för att säkerställa utbud och efterfrågan på olika kompetenser?

Ett genomgående tema i bidragen är vikten av dialog och nätverkande. Många deltagare betonar att kommunikation med näringslivet samt att delta i olika nätverk är avgörande för ett framgångsrikt samarbetsklimat. Det framhävs också att prestigelöshet och en nyfiken inställning underlättar samverkan.

En betydande del av bidragen handlar om att förbättra strukturella aspekter av samarbeten. Flera bidragsgivare efterlyser mer strukturerad och fokuserad samverkan för att nå bättre resultat. Det finns en medvetenhet om behovet att skapa öppna kontaktvägar och att utveckla en klarare strategi kring samverkansavtal och gemensamma intentioner. Detta skulle kunna underlätta för fler aktörer att delta och fördjupa samarbetet över tid.

Vissa bidrag indikerar ett behov av förbättring i regionalt samarbete. Även om befintliga samarbeten fungerar bra, framgår det att det finns potential att inkludera fler intressenter, både inom och utanför länets gränser. Regionala projekt ses som en lovande plattform för mer omfattande samverkan, medan det samtidigt uppmärksammas att fokus ofta är begränsat till den regionala kompetensen snarare än att dra nytta av externa resurser.

Slutligen lyfts betydelsen av kontinuerlig inlärning och flexibilitet fram. Aktiviteter som praktik och lärande i arbetet nämns, liksom samarbete med lärosäten för att främja livslångt lärande. Denna kombination av teori, praktik och direkt dialog mellan aktörer är avgörande för att tillgodose arbetskraftsbehov och underlätta en långsiktig kompetensutveckling. Det gemensamma intrycket är en stor vilja och engagemang för att förbättra och fördjupa samarbetet.

Vilka behov av ökat samarbete kring kompetensförsörjning ser du?

Det finns en tydlig önskan om att göra existerande samarbeten mer lärande och handlingskraftiga. Flera deltagare betonar vikten av att finslipa befintliga forum istället för att skapa fler, vilket kan ses som ett uttryck för att kvalitetsförbättringar i befintliga strukturer prioriteras framför kvantitativ expansion.

En återkommande tema är behovet av att involvera fler parter, såsom företag, för att ta emot praktikanter från olika åldersgrupper. Genom att öka samarbetet kring praktikplatser kan ungdomar och äldre få bättre tillgång till arbetslivet, vilket i sin tur kan underlätta kompetensöverföring och integrationen på arbetsmarknaden. Denna öppna attityd mot praktikanter kan ligga till grund för att bredda rekryteringsbasen och motverka den snäva fokuseringen på specifik kompetens som idag upplevs som begränsande.

Andra förslag handlar om att stärka samarbetet på en regional nivå för att kunna dra nytta av redan existerande aktiviteter och nätverk. Idén om att ha en aktör som koordinerar dessa insatser för att driva helheten antyder på ett behov av central samordning och ledarskap för att realisera potentialen i dessa samarbeten. Dessutom framhävs vikten av att skapa forum där olika samhällsaktörer kan mötas, både fysiskt och digitalt, för att lära av varandra och tillsammans bidra till samhällsnytta.

Sammanfattningsvis visar bidragen att det finns en bred insikt och förståelse för att samverkan är ett komplext område som kräver en välbalanserad kombination av förbättrade befintliga processer, vidare öppenhet för nya möjligheter, och samordnad ledarskap för långsiktiga framgångar.

Hur gör vi då? Vilka förutsättningar och beslut ska till för den kompetensförsörjning som länets utveckling behöver?

De 77 bidragen erbjuder en rik bild av idékraften och präglas av ett brett spektrum av förslag som diskuterar både strategiska och konkreta åtgärder. Bland dessa finns en stark betoning på samverkan mellan olika sektorer, där företag, utbildningsinstitutioner, politiska aktörer och civilsamhälle uppmanas att arbeta mer integrerat för att säkerställa en framtidssäker kompetensförsörjning. Detta inkluderar förslag som att skapa gemensamma plattformar och föra enhetliga diskussioner över kommungränserna, vilket indikerar ett behov av en gemensam syn och samordning.

Utbildningssektorn lyfts fram som en kritisk faktor i kompetensförsörjningen, där behovet av att justera utbildningar efter de aktuella behoven i arbetslivet framhävs. Det föreslås att populära utbildningar ska erbjudas lokalt, vilket skulle kunna öka tillgängligheten och minska behovet av att flytta, samt att arbetsgivare främjas att ta emot praktikanter i olika åldrar. Detta kan ses som ett försök att effektivt använda utbildningsresurser och att säkerställa att utbildningsinnehåll är relevant för arbetsmarknaden.

Attraktiviteten i regionen diskuteras också mycket, där flera bidrag handlar om att skapa ett samhälle där människor vill bo och arbeta. Förslag om flyttbidrag och ekonomiskt stöd samt att göra bostäder och lokal service mer tillgängliga reflekterar ett övergripande tema av för att locka nya invånare och behålla befintliga. Det är tydligt från dessa förslag att den sociala infrastrukturen, inklusive sjukvård, skolor och föreningsliv, ses som nyckelelement för att skapa en positiv boendemiljö som uppmuntrar människor att bosätta sig i regionen.

Flera bidrag betonar behovet av att förändra och modernisera arbetsmarknadspraktiker genom tvärsektorielt arbete och genom att bryta ner kompetensförsörjningsfrågan i hanterbara delar. Det finns ett uttalat behov av att våga tänka nytt och utmana befintliga strukturer, vilket inkluderar både att stärka nyfikenheten och kritiskt granska egna fördomar. Bidragen beskriver en vilja att gå bortom kortsiktiga politiska perspektiv och fokusera på långsiktig planering och hållbart arbete.

Slutligen verkar det finnas en gemensam medvetenhet om att för att effektivt kunna hantera dessa utmaningar, måste man förbättra kommunikationen och samarbetskulturen bland olika aktörer i regionen. Det handlar om att skapa förtroende och ömsesidig respekt mellan olika aktörer och att säkerställa att alla känner sig representerade och delaktiga. Denna tanke om ökad inkludering och förstärkt samarbete reflekterar en helhetsbild av visionen för hur man effektivt kan hantera de komplexa frågor som är förenade med kompetensförsörjning.

Tankesmedja: För en bättre kompetensförsörjning – resultat från dialoger 16 oktober 2024

16 oktober träffades ett fyrtiotal nyckelaktörer och politiker från Västernorrland.

När det gäller att ta ett gemensamt ledarskap för att hantera kompetensförsörjningsutmaningen för Västernorrland - ÄR vi i min organisation på RIKTIGT beredda att utveckla en tillsammansväg?

Innova-aktiviteten "Är vi beredda?" genererar en intressant variation av bidrag som speglar de olika uppfattningarna och perspektiven hos deltagarna i frågan om att hantera kompetensförsörjningsutmaningen i Västernorrland. Det verkar finnas en delad insikt om vikten av ett gemensamt ledarskap och samverkan över olika sektorer för att framgångsrikt tackla denna utmaning.

En klar ton som återkommer i flera bidrag är en kombination av beredskap och behov av handling. Flera bidrag uttrycker en villighet att delta och bidra inom ramen för den egna organisationens mandat, vilket antyder en förståelse för de befogenheter och ansvar som olika organisationer har. Det finns dock också en viss grad av frustration med processen, där vissa deltagare efterlyser mer konkreta handlingar snarare än prat, och en vilja att överkomma administrativa barriärer för att åstadkomma verklig förändring.

Ett antal bidrag betonar vikten av samarbete över organisations- och förvaltningsgränser. Här lyfts behovet av att koppla samman existerande projekt och initiativ för att skapa en mer enhetlig strategi. Samtidigt påpekar flera att det finns delar som fungerar bra på lokal nivå, och att en sådan nivå-differensering kan vara nyckeln till optimal resursanvändning och effektivitet.

När det gäller ledarskap är det tydligt att det finns ett önskemål att regionen eller specifika myndigheter tar en ledande roll i samordningen. Några bidrag specificerar att det behövs centralt styrda initiativ för att samla de olika krafterna mot ett gemensamt mål, vilket antyder att nuvarande strukturer kanske inte upplevs som tillräckligt starka eller koordinerade.

Ett intressant perspektiv som även lyfts fram är vikten av att skapa en gemensam vision och målbild, där olika aktörer kan hitta sin plats och bidra effektivt. Detta innebär också att diskutera och fastställa lämpliga rollfördelningar för att säkerställa att alla drar i samma riktning. Genom att sammanföra insikter och expertis från olika sektorer kan en mer holistisk strategi utvecklas.

Sammanfattningsvis visar bidragen en komplex men destillerad vilja att inta ett mer proaktivt och samarbetsinriktat förhållningssätt till kompetensförsörjningsutmaningen i Västernorrland. Det finns en tydlig insikt om att arbete över gränser och sektorer är avgörande för att skapa en hållbar och effektiv lösning, och att initiativ bör tas för att omvandla stagnation i handling.

Vad behövs för att komma framåt tillsammans?

Det finns en tydlig betoning på samarbete och helhetsperspektiv. Flera bidrag talar om vikten av samspel och gemensamma insatser. Bland annat framhålls behovet av

prestigelöshet, nyfikenhet och att våga prova nya vägar. Det belyses att ingen aktör klarar av utmaningarna ensam, och därför är samsyn och gemensam målbild absolut nödvändiga för att kunna nå framgång.

Ett annat återkommande tema är vikten av tydliga strukturer och ansvarsfördelning. Bidragen understryker behovet av tydlighet kring roller, ansvar och prioriteringar. För att undvika otydlighet och ineffektivitet är det viktigt att säkerställa att man inte skapar dubblerande eller överlappande strukturer. Tydligt ledarskap och personer med mandat och vilja att driva frågor tillsammans med näringslivet och kommuner framhålls som viktiga framgångsfaktorer. Det är också centralt att etablera en gemensam agenda och målbild för att alla aktörer ska arbeta mot samma mål.

Flera bidrag nämner vikten av regionala nätverk och befintliga strukturer för att maximera tid och resurser. Genom att använda redan existerande nätverk och projekt, samt att analysera och prioritera behov tillsammans, kan man hitta de mest effektiva vägarna framåt. Att finansiera rätt strukturer och strategier snarare än allt som nämner kompetensförsörjning pekas ut som en strategisk nödvändighet.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att framgångsfaktorerna inom den aktuella aktiviteten kretsar kring samverkan, tydligt ledarskap och ansvar, strategisk planering och innovativa metoder. Dessa element är avgörande för att kunna övervinna utmaningar och skapa hållbara lösningar inom organisationer och samhällen. Problemlösning genom samarbete, tydligt uppsatta mål samt förmågan att nyttja existerande resurser och nätverk effektivt är hörnstenarna i deras strategi.

Vilka aktörer behöver arbeta tillsammans?

Bidragen visar på en stark betoning på vikten av samverkan mellan olika aktörer, såsom offentliga och privata organisationer, utbildningsinstanser och näringslivet. Det framgår att det finns en medvetenhet om vilka specifika grupper som bör involveras, och det konstateras att flera av dessa saknas vid närvaro. Exempel på sådana är beslutsfattare, arbetsgivare och specifika utbildningsinstanser som friskolor.

Flera av bidragen understryker vikten av att alla delar, såsom politik, branschorganisationer, och företag, självklart ska jobba mot samma mål. Det finns samtidigt en oro över att dessa grupper och individer inte alltid har rätt representation eller deltar med rätt mandat, vilket kan påverka processen negativt. En effektiv värdekedja nämns som kritiskt, med delaktighet från alla relevanta aktörer inom områden som utbildning och arbetsmarknad för att nå en bred samverkan och långsiktig tillväxt.

En annan åsikt som framkommer i bidragen är behovet av att överkomma särintressen och undvika fragmenterade tillvägagångssätt. Det betonas att man bör utgå ifrån de reella behoven och inte endast vad specifika aktörer kan bidra med. För att hantera komplexiteten i frågan ser man ett behov av att skapa nya strukturer för samverkan och en tydlig syn på uppgifterna alla involverade har.

Slutligen belyser vissa bidrag vikten av att skapa en gemensam vision för området, här med specifik hänvisning till Västernorrland, som ett samhälle där dessa aktörer verkar. Det framförs också ett behov av olika typer av representation och ambassadörskap för att ytterligare öka delaktigheten och engagemanget inom dessa samarbetsområden. Sammanfattningsvis uttrycker bidragen en djup förståelse för både utmaningar och

möjligheter när det kommer till att samordna insatser mellan olika sektorer för ett gemensamt mål.

Leda processen

Ett överväldigande antal av bidragen pekar på att Region Västernorrland har en central roll i denna process. Många av deltagarna anser att regionen bör ta det primära ansvaret för att leda och driva processen framåt. Detta tydliga stöd för regionens ansvar antyder att deltagarna ser regionen som en legitim och kapabel ledare inom området för regional utveckling och samverkan.

Det är också intressant att notera att flera bidrag lyfter fram vikten av samarbete och inkludering av flera aktörer i processen. Trots att regionen ofta nämns som huvudledaren för arbetet, framhålls också behovet av att inkludera andra parter, som projektägare för större regionala projekt, näringslivet, och det regionala kompetensrådet. Detta tyder på en medvetenhet om att en effektiv och hållbar mobilisering kräver insatser från flera olika håll och att dessa måste samverka för att nå framgång.

Slutligen, vissa bidrag understryker vikten av ett gemensamt ansvar, där även tjänstemannaorganisationer och den politiska nivån behöver axla sin del av ansvaret. Att det finns en gemensam insikt om behovet av en kollektiv ansträngning och tydligt ledarskap illustrerar komplexiteten i att leda processer som kräver både strategisk styrning och bred delaktighet.

Från ord till handling

Bidragen i denna aktivitet ger ett brett spektrum av idéer och uppmaningar som syftar till att stärka samarbete och medansvar hos olika aktörer, inklusive individer, organisationer, och myndigheter. En betydande del av bidragen handlar om vikten av att arbeta "Vi tillsammans", vilket tyder på en stark önskan om kollektiv handling och gemensamt ansvarstagande. Majoriteten av bidragen faller under denna kategori, vilket indikerar en uppmaning till samverkan på olika nivåer för att uppnå de uppsatta målen. Detta framstår som särskilt viktigt i sammanhang där komplexa samhällsutmaningar kräver samordnade insatser.

Flera av bidragen fokuserar också på individens ansvar ("Jag själv") och pekar på behovet av att varje deltagare aktivt bidrar med sina egna resurser och kompetenser. Detta speglar en insikt om att förändring måste börja på individnivå men förstärkas genom kollektiv handling. Bidragen utmanar individer att ta initiativ och aktivt delta i den bredare kontexten av samarbete och inkluderande tillvägagångssätt.

Dessutom framhävs vikten av politiskt och infrastrukturellt stöd ("Andra"), där externa organisationer och myndigheter ombeds att ta specifika åtgärder för att möjliggöra och underlätta förändringsarbetet. Dessa bidrag understryker det nödvändiga stödet från befintliga strukturer för att genomföra effektiva åtgärder och policyer som bidrar till ett bättre samhälle.

Sammanfattningsvis illustrerar dessa bidrag en stark ambition att förvandla ord till handling genom en kombination av individuell initiativförmåga, kollektivt samarbete och organisatoriskt stöd.

Transkriberat från mötena, med hjälp av AI

Samtalet 14 oktober kretsar kring flera komplexa samhällsfrågor. Här är de viktigaste teman som lyfts fram i texten:

1. **Arbetskraftsinvandring och utbildning:** Deltagarna diskuterar behovet av arbetskraft från andra länder och uttrycker oro över regeringens åtgärder att höja lönelönet, vilket försvårar invandring. De poängterar vikten av att utbilda personer efter att de anställts och nämner normer kring yrkesutbildningar som skapar hinder för kompetensförsörjning.
2. **Normer och förväntningar:** Det diskuteras hur normer påverkar ungdomars val, särskilt uppfattningen att de som stannar kvar i hembygden eller går ett yrkesprogram anses vara "losers". Dessa normer hindrar både unga och vuxna från att göra välgrundade val och leder till kompetensbrist inom viktiga yrken.
3. **Ungdomars framtid i regionen:** Ett annat tema är ungdomarnas framtid i regionen. Gruppen reflekterar över hur dåligt de vuxna har varit på att lyssna på ungdomar för att förstå vad som skulle få dem att stanna kvar. De menar att man måste skapa bättre möjligheter för unga att se en framtid i regionen och ta deras perspektiv i beaktning när man planerar framtida insatser.
4. **Positiva signaler och framtidsvisioner:** Samtidigt som det finns en känsla av uppgivenhet i samtalet, finns också en vilja att arbeta framåt och ta tillvara på de resurser som finns. Deltagarna uppmanar till att måla upp framtidsbilder och att inte fastna i problembeskrivningar. De lyfter fram Västmanlands breda branschmöjligheter och behovet av att kommunicera dessa till ungdomar och vuxna.
5. **Strukturell förändring och samarbete:** Ett återkommande tema är behovet av bättre samarbete mellan näringslivet och det offentliga. Det framkommer att det saknas kontaktpunkter mellan de två sektorerna och att det är viktigt att hitta forum där dessa aktörer kan mötas för att skapa långsiktiga lösningar. Deltagarna diskuterar också hur vissa förändringar kan störa maktordningar i den befintliga strukturen, vilket gör det svårt att skala upp lösningar.
6. **AI och automatisering:** I början av texten nämns användningen av AI för transkribering av samtalet, och det diskuteras huruvida tekniken ska användas eller inte. Några uttrycker en tveksamhet till AI, men samtidigt betonas att AI, likt gravitation, är en oundviklig del av framtiden som måste hanteras.

Komplexitet och problematisering: Flera deltagare varnar för att förenkla problem och lösningar. De poängterar att det är viktigt att förstå komplexiteten i de problem man försöker lösa och att man inte får kollapsa problemen till enkla åtgärder som inte kan skalas upp. Samtidigt framhålls vikten av att ha en pragmatisk syn på att hantera framtida utmaningar med färre människor i välfärden.

Sammantaget framgår det att samtalet rör sig mellan att beskriva akuta problem och att försöka hitta långsiktiga lösningar genom samarbete, inkludering, och att överkomma destruktiva normer och strukturer. Det finns en balans mellan hopp och förtvivlan, men deltagarna verkar eniga om att ge upp inte är ett alternativ.

Och en fördjupning om känslor:

Ja, flera starka känslor lyfts fram genom samtalet, ofta i relation till de utmaningar som diskuteras:

1. **Uppgivenhet och frustration:** Det finns en känsla av uppgivenhet, särskilt kring de strukturella och normativa hinder som finns, exempelvis kring arbetskraftsinvandring och normer om “losers” som stannar kvar i regionen eller väljer yrkesutbildningar. Deltagarna uttrycker frustration över att dessa normer påverkar människors val och skapar en kompetensbrist inom viktiga yrken.
2. **Hopp och vilja att förändra:** Trots uppgivenheten uttrycks också en stark känsla av hopp och beslutsamhet. Det finns en vilja att ta sig an problemen och hitta lösningar, och deltagarna poängterar vikten av att inte ge upp. De pratar om att vara proaktiva och arbeta framåt med en tydlig riktning, och ser möjligheter i regionens breda branschutbud.
3. **Oro och osäkerhet:** Deltagarna uttrycker också oro för framtiden, både när det gäller arbetskraftsbristen och de globala utmaningar som påverkar regionen, såsom klimatförändringar, inflation, och politiska oroligheter. Osäkerheten kring hur dessa faktorer kommer att påverka regionens framtid är tydlig.
4. **Besvikelse och irritation:** Det finns en underliggande besvikelse över att viktiga grupper och perspektiv, såsom yrkesutbildade eller vuxna som inte följer den akademiska vägen, ofta glöms bort i diskussionerna om kompetensförsörjning. Deltagarna visar irritation över bristen på dialog med ungdomar och andra relevanta aktörer, samt över regeringens åtgärder kring arbetskraftsinvandring.
5. **Engagemang och ansvarstagande:** Flera deltagare visar ett starkt engagemang för att ta ansvar och vara en del av lösningen. De betonar vikten av att inte passivt vänta på att någon annan ska lösa problemen, utan att själva vara med och driva förändring, oavsett hur stora eller komplexa utmaningarna är.

Känslomässigt pendlarsamtalet mellan frustration och hopp, med en insikt om att även om problemen är stora och komplexa, så är det viktigt att fortsätta arbeta för förändring.

Samtalet 16 oktober kretsar kring behovet av en gemensam vision och målet med bättre välfärd, allt hänger ihop. Här är de viktigaste teman som lyfts fram i texten:

1. **Samhällsutmaningar och Vikten av Kommunikation**
Diskussionen inleddes med en reflektion kring hur viktiga frågor ofta förblir otydliga eller underkommunicerade, vilket gör att de inte får den uppmärksamhet som krävs för att driva fram förändring. Deltagarna underströk betydelsen av att kommunicera tydligt och öppet om de utmaningar som identifierats, så att man gemensamt kan arbeta för att lösa dem. Vikten av att se samhällsfrågor som sammankopplade och inte isolerade betonades, vilket kan leda till en mer integrerad syn på utvecklingsarbete. För att kunna åstadkomma förändring är det avgörande att alla berörda parter förstår både problemen och de möjliga lösningarna på djupet. Därför lyftes behovet av ökad transparens och effektivare kommunikationsstrategier fram som en prioritet.
2. **Försiktighet och Stuprörsmentalitet**
En återkommande kritik under mötet handlade om den så kallade stuprörsmentaliteten – en byråkratisk försiktighet som ofta hindrar framsteg. Flera deltagare lyfte att detta fokus på regler och begränsningar hämmar samhällets utveckling och gör det svårt att få till de förändringar som behövs. Exempel från sjukvården togs upp som en inspiration; där används multidisciplinära team som sätter patienten i centrum för att tillsammans skapa bästa möjliga vård. Detta perspektiv, där fokus sätts på de som behöver stöd istället för på strukturer och hierarkier, efterfrågades även i andra sektorer. Det

betonades att lösningar måste anpassas efter människors behov och inte enbart följa föråldrade regler och administrativa rutiner.

3. **Byråkratins Hinder och Nya Initiativ**

Kritik riktades mot hur byråkrati och stuprörning i Sverige ofta hindrar nödvändiga initiativ och innovation. Det påpekades att hela samhället är byggt kring denna typ av kontrollmekanismer, och att det är viktigt att hitta nya sätt att samarbeta på för att övervinna dessa hinder. Ett nytt initiativ som lyftes fram var Mittuniversitetets program "Sastänga", vilket ska fokusera på att hantera stuprörning inom offentlig sektor. Det är ett kunskapscenter som fått stöd från Vinnova och som har potential att bidra till utvecklingen av mer effektiva arbetssätt i myndighetsvärlden. Förhoppningen är att detta program ska leda till bättre samordning mellan olika aktörer och därigenom minska de byråkratiska hindren som ofta står i vägen för samhällsutveckling. Det är också ett exempel på hur samverkan mellan akademi och offentlig sektor kan skapa en positiv utveckling.

4. **Förändring inom Företagsfrämjande Samarbeten**

Flera betonade hur samarbetet kring företagsfrämjande har blivit markant bättre de senaste åren. Tidigare var arbetet fragmenterat och suboptimerat, men idag upplever många en starkare framtidstro och en känsla av att nu finns möjligheter för framgång. Detta har skett genom att man gått från ord till handling och tillsammans gjort konkreta insatser över kommun- och sektorgränserna. Exempel togs upp på hur kommunerna i Västernorrland har samverkat för att etablera ett regemente, vilket är ett tydligt tecken på vad gemensamt arbete kan åstadkomma. Denna typ av samarbete kräver dock att man övervinner historiska barriärer och arbetar aktivt med att bygga förtroende mellan olika aktörer. Deltagarna poängterade att denna typ av samarbete inte bara stärker näringslivet utan även skapar en känsla av gemensam identitet och ansvar.

5. **Vision 2030: En Attraktiv Region**

Västernorrlands vision för 2030 diskuterades också. Målet är att regionen ska bli mer välkänd både nationellt och internationellt, att fler ska välja att besöka och leva i regionen, samt att fler företag ska etableras och växa där. Diskussionen betonade vikten av en stark gemensam vision, och att detta är en förutsättning för att skapa en attraktiv och dynamisk region. Det noterades dock att få idag identifierar sig som västernorrlänningar, och att det krävs en medveten insats för att stärka den regionala identiteten och engagemanget. Deltagarna diskuterade hur kulturella och sociala aktiviteter kan användas för att öka känslan av gemenskap och stolthet över regionen. En stark regional identitet kan också bidra till att locka nya invånare och företag, vilket i sin tur kan leda till en positiv spiral av utveckling och tillväxt.

6. **Tacka och Stödja Företag som Bidrar till Tillväxt**

Det föreslogs att man borde uppmärksamma och tacka de företag som bidrar till regionens tillväxt. Genom att visa uppskattning för företag som skapar jobb och ökar sin lönsamhet, kan man skapa en positiv berättelse kring regionens utveckling och stärka det lokala näringslivet. Det ansågs som en enkel och effektiv åtgärd för att lyfta fram det goda arbete som görs och bygga en starkare gemenskap i länet. Att offentligt erkänna företag som bidrar till tillväxten ger inte bara företagen den uppskattning de förtjänar, utan det skapar också inspiration för andra företag att göra detsamma. Genom att lyfta fram positiva exempel kan man bygga en kultur av samarbete och entreprenörskap i hela regionen.

7. **Välfärdens Roll i Samhällsutvecklingen**

Under diskussionen lyftes även vikten av att inte glömma välfärden i strävan

efter tillväxt och företagsutveckling. Skola, vård och omsorg utgör grunden för ett fungerande samhälle, och om inte dessa områden fungerar, kommer heller inte ekonomisk tillväxt att kunna upprätthållas. Deltagarna betonade vikten av att se samhället som en helhet, där både välfärd och näringsliv är ömsesidigt beroende av varandra för att skapa hållbar utveckling. Utveckling av välfärden är inte bara en moralisk fråga, utan också en ekonomisk nödvändighet för att säkerställa en stabil arbetsmarknad och en hög livskvalitet. En god välfärd skapar trygghet och därmed bättre förutsättningar för innovation och tillväxt.

8. **Sätta Utmaningar i Centrum och Samverka**

Ett centralt tema i diskussionen var behovet av att sätta de komplexa samhällsutmaningarna i centrum och involvera de aktörer som har med frågan att göra. Genom att arbeta över sektorsgränser och inkludera både näringslivet och välfärden i lösningar kan man skapa bättre förutsättningar för hållbar samhällsutveckling. Deltagarna påpekade att detta kräver analoga möten och en vilja att mötas öga mot öga, för att kunna hantera de komplexa utmaningar som finns och hitta gemensamma lösningar. Det handlar om att bygga långsiktiga relationer och skapa en gemensam förståelse för varandras perspektiv och utmaningar. För att lyckas krävs en öppenhet för att tänka nytt och en vilja att ta risker, men också en förståelse för att det är i samarbetet som de verkligt hållbara lösningarna finns. Att sätta utmaningarna i centrum innebär också att man vågar erkänna svagheter och arbeta med dem på ett konstruktivt sätt, vilket i slutändan kan leda till starkare och mer hållbara samhällslösningar.

Summering av de tre sista frågorna från Vocean

– Tankesmedja 16 oktober

Vilka aktörer behöver arbeta tillsammans? Kan och vill de det?

Innehållsmässigt kretsar de flesta bidragen kring behovet av samverkan mellan olika aktörer, där vissa specifika grupper och nivåer anges vara oumbärliga för att uppnå effektiva och hållbara resultat. Bidragsgivarna understryker ofta behovet av att involvera både regionala och nationella aktörer, och många noterar bristen på representation från specifika intressenter som företagen, arbetsmarknadsorganisationer och olika utbildningsinstitutioner.

Flera bidrag betonar vikten av att skapa tydliga strukturer och plattformar för samverkan, vilket indikerar ett upplevt gap mellan den nuvarande koordinationsnivån och den önskade. Det finns en återkommande önskan om att identifiera och kartlägga alla aktörer som är inblandade i kompetensförsörjningsfrågor samt att bygga en gemensam bild av vad som behöver åstadkommas. Denna gemensamma bild är tänkt att minska fragmenteringen och öka effektiviteten.

Bidragsgivarna framhåller också vikten av mandat och representation. Det uttrycks en oro för att vissa viktiga aktörer antingen saknas helt eller är underrepresenterade i diskussionerna. Konkreta exempel på sådana aktörer inkluderar beslutsfattare, arbetsgivarorganisationer, friskolor och ungdomar. Denna frånvaro ses som en betydande brist på legitimitet och bredd i beslut och samverkan som annars kunde uppnås.

En annan viktig aspekt som lyfts fram är vikten av att se bortom traditionella titlar och roller för att säkerställa att rätt kompetens är närvarande. Här talas det om behovet av att

återfokusera från institutionella begränsningar till ett mer behovsorienterat tillvägagångssätt, vilket kan leda till mer kreativa och inkluderande lösningar.

En slutlig påminnelse återkommer i flera bidrag: vikten av att betrakta samarbetet som en gemensam styrka. Att se samverkan som en strukturell och social investering snarare än ett administrativt krav kan potentiellt öka såväl engagemang som framgång i att nå de uppsatta målen. Den gemensamma insikten är tydlig: genom att arbeta tillsammans kan alla inblandade aktörer åstadkomma mer än vad de skulle kunna nå individuellt.

1. **Samverkan mellan olika aktörer:** Ett genomgående tema är vikten av samarbete mellan olika aktörer som regioner, kommuner, arbetslivet, myndigheter och utbildningsinstitutioner. Det betonas att detta samarbete måste ske synkroniserat med den nationella nivån och kräver en tydlig och gemensam plattform för att vara effektivt.
2. **Närvaro av specifika aktörer:** Det framgår att vissa viktiga aktörer saknas i nuvarande möten och workshops. Några av de nämnda inkluderar arbetsmarknadsorganisationer, beslutsfattare, friskolor och representanter för målgrupper som ungdomar och små och medelstora företag. Tillgången till en bred representation från alla dessa grupper anses kritisk.
3. **Behov av tydliga strukturer och mandater:** Det betonas att det behövs tydliga strukturer och mandat för att aktörer ska kunna samarbeta effektivt. Det efterlyses en inventering av alla aktuella projekt och en identifiering av alla som jobbar med kompetensförsörjningsfrågor. Många påpekar också vikten av att ha rätt kompetens i grupperingar över titlar och positioner.
4. **Betonad betydelse av ett gemensamt mål:** Ett återkommande tema är behovet av att ha ett gemensamt mål och bild av vad som ska uppnås i regionen. Det anges att skapa en gemensam bild inom Västernorrland skulle stärka samverkan och bidra till ett tydligare fokus på långsiktiga mål.
5. **Syn på behov snarare än bidrag:** Flera bidrag pekar på behovet av att utgå från de faktiska behoven snarare än vad de enskilda aktörerna kan bidra med. Det handlar om att låta behovet styra insatsen för att åstadkomma den bästa möjliga kompetensförsörjningen och tillväxten.

Vilka kan legitimt leda en mobilisering och gemensam vision?

Genom att samordna insatser, fylla luckor i representation, etablera tydliga strukturer och mandat, formulera gemensamma mål och behovsdrivna strategier kan regionen förbättra sin övergripande effektivitet och samarbetsförmåga.

Analysen av bidragen visar en tydlig trend där "regionen" omnämns frekvent som den mest lämpliga aktören för att leda mobiliseringen och skapa en gemensam vision. Totalt nämns "regionen" i olika former 16 gånger, vilket motsvarar cirka 73% av alla bidrag.

Många deltagare betonar att regionen har det övergripande ansvaret för regional utveckling och är väl positionerad att leda processen. Det finns en stark övertygelse om att regionen har både kompetensen och legitimiteten att driva detta arbete framåt.

Flera bidrag pekar på vikten av politisk styrning och samarbete mellan olika aktörer för att uppnå en gemensam vision. Det framhålls att den politiska nivån måste ta en aktiv roll och visa tydlig vägledning för att hantera frågan holistiskt. En särskild kommentar belyser dessutom behovet av en sammanhängande politisk vision som kommuniceras

effektivt ut till alla i regionen. Detta visar på en medvetenhet om att politiskt engagemang och klar kommunikation är centrala förutsättningar för framgång.

Det finns även enstaka bidrag som lyfter fram specifika grupper eller råd som kan ha en roll i ledningen, såsom "Västernorrlands kompetensråd" och det "regionala kompetensrådet". Dessa bidrag föreslår en mer diversifierad ledarskapsstruktur där olika parter bidrar med sina unika perspektiv och förmågor. En av dessa kommentarer betonar att alla måste vara delaktiga i skapandet av samhällsvisionen, och att ansvaret bör delas mellan regionen och olika samhällsaktörer. Detta överensstämmer med tanken om subsidiaritet, att beslut bör fattas på den lägsta effektiva nivån.

En intressant aspekt som framkommer är betoningen på att inkludera ungdomar som representanter i ledningsgruppen. Detta visar på en insikt om vikten av att framtiden ska forma nuet och att ungas röster bör höras i samhällsutvecklingen. Slutligen finns det även några bidrag som berör nödvändigheten av att alla samhällsgrupper tar ansvar och samarbetar för att förverkliga den gemensamma visionen. Detta pekar på ett holistiskt perspektiv där hela samhället involveras i processen.

Vad behöver XX ta ansvar för att göra?

1. **Samarbete och samverkan:** Många bidrag lyfter fram vikten av att arbeta tillsammans och skapa en gemensam plattform för aktörer i regionen. Det handlar om att involvera alla parter, från ungdomar till företagsledare, och att engagera sig i gemensamma initiativ. Det finns ett starkt fokus på samverkan mellan olika aktörer för att maximera effekten av insatser och lösa regionala utmaningar.
2. **Ansvarstagande:** Det finns en tydlig uppmaning till att ta ansvar på både individ- och organisationsnivå. Många ser att enskilda aktörer måste ta initiativ inom sina områden och samtidigt bidra till kollektiva mål. Det efterlyses också ansvarstagande från regionala organ för att samordna insatser och växla upp lokala initiativ.
3. **Kommunikation och spridning av goda exempel:** En annan vanlig tema är betydelsen av att dela positiva framgångshistorier och insatser som fungerar. Genom att sprida goda exempel kan man inspirera andra att följa efter och skapa en kunskapsbas för framtida utvecklingsarbete. Kommunikation behövs också för att öka förståelsen och engagemanget bland alla aktörer.
4. **Ledarskap och inkludering:** Det framgår att starkt och inkluderande ledarskap är avgörande för att driva förändring. Bidragen uppmanar till att ta ledartröjan och inkludera alla relevanta aktörer i processen, säkerställa att dialogen sker på lika villkor och att alla får komma till tals. Detta innebär också att ledarskapet måste vara öppet för feedback och delaktighet från olika samhällsgrupper.